

FYLKESRÅDSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
171/12	Fylkesrådet	21.08.2012

Høring - rapport fra Statens kartverk om det offentlige kartgrunnlaget

Sammendrag

Miljøverndepartementet har sendt på høring Statens Kartverks rapport om det offentlige kartgrunnlaget. Høringsfristen er satt til 26. august.

Fylkesrådet er svært positiv til at det er utarbeidet et grundig og godt forslag til hva som skal være det offentlige kartgrunnlaget. Det vil være av stor samfunnsnytte å få dette på plass. Fylkesrådet mener det er viktig å satse på kompetanseheving og veiledning av offentlig ansatte innen geografisk informasjon. Fylkesrådet ser også frem til at det etableres en nasjonal kartportal hvor det er enkelt for næringsliv, offentlige institusjoner og befolkning for øvrig å få tilgang på geografisk informasjon med høy kvalitet.

Bakgrunn

Statens Kartverks rapport er utarbeidet etter bestilling fra Miljøverndepartementet. I bestillingen ble det pekt på at eksisterende spesifikasjoner for kartgrunnlaget er av eldre dato og at det er behov for en oppdatering. Kartverket ble derfor bedt om å foreta en fornyet vurdering av hva det offentlige kartgrunnlaget skal bestå av, herunder typer temadata som skal inngå i grunnlaget. Departementet forutsatte at Kartverket skulle invitere relevante kommuner, regionale instanser og nasjonale fagmyndigheter til å delta i arbeidet med rapporten.

Plan- og bygningsloven § 2-1 og kart- og planforskriften beskriver at kommunene i samarbeid med staten skal organisere tilgang til et offentlig kartgrunnlag for de formål som er omtalt i loven.

Det offentlig kartgrunnlag har i praksis alltid vært innskrenkende tolket til bare å gjelde grunnkart, til tross for at forskriftens definisjon av det offentlige kartgrunnlaget har vært langt videre. Kartverket foreslår å legge en bred definisjon til grunn for det offentlige kartgrunnlaget og at det skal bestå av en "nasjonal meny" av geografiske datasett basert på en ny inndeling for mer spesifikke bruksformål og prosesser.

Rapporten som er på høring tar for seg hva det offentlige kartgrunnlaget skal inneholde av kartdata. Det er blant annet foreslått en liste med hvilke basisdata og temadata som skal være et minimum ved offentlig planlegging og beslutningstaking. I tillegg vurderer rapporten hvordan kartdata skal distribueres og gjøres enkelt tilgjengelig for saksbehandlere og befolkning for øvrig.

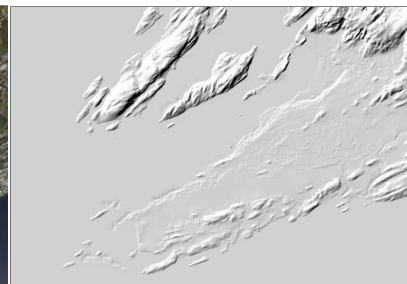
Basisdata i det offentlige kartgrunnet skal dekke behovet for utvikling, og presentasjon av planer og byggesaker (se figur 1-3 for eksempler på basisdata). De fleste av disse dataene er godt innarbeidet i disse prosessene.

Figur 1 Basiskart - Bodø

Figur 2 Ortofoto - Bodø

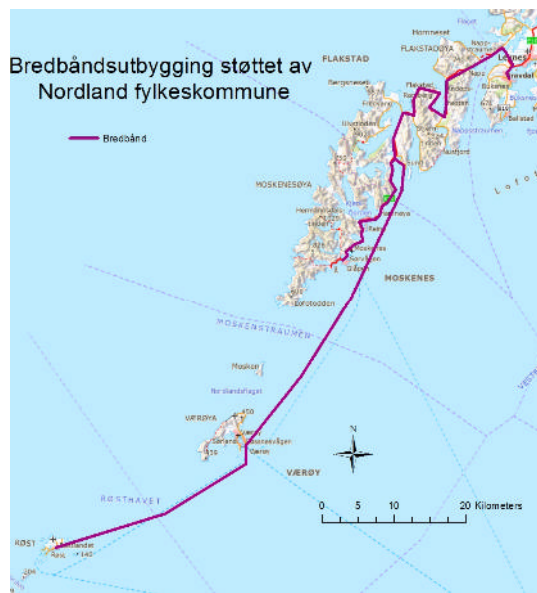
Figur 3 Høydedata - Bodø

Temadata

Det offentlige kartgrunnet må regnes som et minimumstilfang av kartdata for prosesser etter plan- og bygningsloven. Den enkelte kommune har ofte andre data som er av stor betydning i kommunens arbeid. Dette kan være data etablert av kommunen selv eller spesielle data fra fagetater. Det kan være lokale problemstillinger eller prioriteringer eller store krav til detaljering som gjør disse dataene aktuelle. Det er sterkt ønskelig at disse dataene gjøres tilgjengelig for brukerne på samme måte som de dataene som er definert som det offentlige kartgrunnet (se figur 4 og 5 for eksempler på ulike temakart).

Figur 4 Flomsoner - viktig temadata i det off. kartgrunnet

Figur 5 Eksempel på lokalt temadata: bredbåndsutbygging

Problemstilling

Geografisk informasjon gir god oversikt og detaljer om en rekke forhold av relevans for oppgaver definert i plan- og bygningsloven, som kommune- og reguleringsplanlegging, konsekvensutredninger, risiko- og sårbarhetsanalyser og byggesak. Dersom man benytter geografisk informasjon på en systematisk måte, vil det være et viktig bidrag til en kunnskapsbasert forvaltning og mer effektive prosesser. Det offentlige kartgrunnet vil også kunne dekke behov for informasjon knyttet til andre lover, for eksempel forvaltning etter naturmangfoldloven.

Kommunene er ikke foreslått å stå som leverandør av noen av temadatasettene ved oppstart i 2013, selv om de bidrar til flere av dem. Det legges til grunn at en nasjonal fagetat skal ha en overordnet

rolle for hvert datasett, da det stilles såpass strenge krav til teknisk kvalitet, dokumentasjon og tilgjengelighet at det ikke er realistisk at alle kommunene kan følge opp dette hver for seg. Kommunene forventes imidlertid å aktivt utnytte det offentlige kartgrunnlaget i plan- og byggesaksprosessene og ellers i kommunens miljø- og ressursrelaterte oppgaver. Kartverket bør i følge rapporten ha ansvar for å følge opp og støtte kommunene og koordinere støtteaktiviteter. I tillegg skal kartverket følge opp fagetatene som skal levere data.

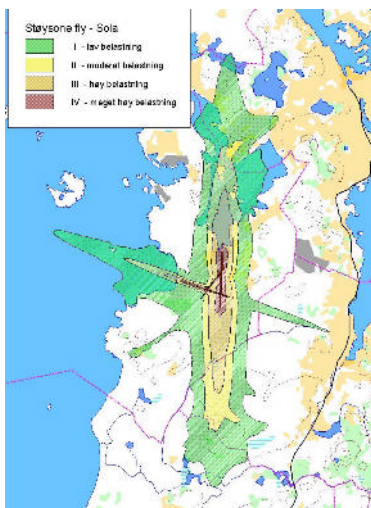
Viktige brukergrupper for det offentlige kartgrunnlaget er:

- Planleggere i kommuner og fylkeskommuner. Både ved utarbeidelse av egne planer og vurdering av andres planforslag.
- Planleggere hos andre offentlige etater som fremmer planforslag, som Statens vegvesen eller Jernbaneverket
- Private forslagsstillere og planleggere som utarbeider private planforslag, ofte ansatt i konsulentfirmaer
- Byggesaksbehandlere
- Saksbehandlere hos høringsinstanser, som Fylkesmann, fylkeskommune, NVE, Kystverket osv.
- Politikere som skal ta stilling til forslagene
- Organisasjoner og foreninger og den enkelte borger, som skal ha innsikt i planprosessene og de vurderingene som ligger bak planforslag, og behandling av søknader om tiltak og kunne gi innspill i høringer.

For mange brukere vil innsyn i dataene være tilstrekkelig. Det er en fordel at de fritt kan kombinere ulike karttyper, for eksempel plankart med ulike temakart. For disse brukerne er det ønskelig at det offentlige kartgrunnlaget gjøres tilgjengelig i kartinnsynsløsninger. Det vil være et krav til temakartene i det offentlige kartgrunnlaget at de er presentert slik at brukerne kan forstå innholdet.

Rapporten presenterer en liste over datasett som foreslås å inngå i det offentlige kartgrunnlaget fra 1. januar 2013. Listen er delt inn i følgende tema:

Basis geodata	Kyst/fiskeri
Befolkning	Landbruk
Byggerestriksjoner	Landskap
Forurensning	Natur
Friluftsliv	Reindrift
Geologiske ressurser	Samferdsel
Kulturminner	Samfunnssikkerhet

I tillegg legger rapporten også frem en mer omfattende liste over mulige framtidige datasett som kan inngå i det offentlige kartgrunnlaget (se figur 6).

Figur 6 Støysonekart Sola flyplass (hentet fra rapport) er et temakart som av tekniske årsaker ikke kan tas med som del av det offentlige kartgrunnlaget i denne omgang

Da Statens kartverk i 2011 ba om innspill til prioritering av datasett for det offentlige kartgrunnlaget, gav Nordland fylkeskommune et samlet innspill fra ulike avdelinger. Innspillene gjaldt hovedsakelig datasett som er ønskelig å ha med i det offentlige kartgrunnlaget, på sikt. Helse ble blant annet foreslått som en egen kategori med underliggende datasett. Det er krav i forskrift om konsekvensutredning at temaet *befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen* skal utredes. Derfor bør dette være en del av det offentlige kartgrunnlaget på sikt. Dette gjelder også andre tema under forskrift om konsekvensutredning, som også bør omfattes av det offentlige kartgrunnlaget.

Administrative og økonomiske konsekvenser av forslag til det offentlige kartgrunnlaget

Det vil bli noe økt ressursbruk i forbindelse med tilrettelegging av data for kommuner og andre som skal publisere datasettene fra det offentlige kartgrunnlaget. Fagetatene som skal levere datasettene vil få kostnader med å fremskaffe gode data. Statens kartverk vil få noe økte kostnader med koordinerings- og veiledningsoppgaver knyttet til det offentlige kartgrunnlaget.

Samfunnsnyttan vil likevel være mye større enn kostnadene både for samfunnet som en helhet, men også for de som bidrar direkte. Et offentlig kartgrunnlag er nødvendig for en kunnskapsbasert forvaltning. Beslutninger vil kunne treffes på et faglig sett bedre og mer objektivt grunnlag, og tilgang på god informasjon vil kunne fremme medvirkning i samfunnet. I tillegg vil et godt og lett tilgjengelig datagrunnlag ha stor betydning for effektivisering av plan- og byggesaksprosesser, konsekvensutredningsarbeid og risiko- og sårbarhetsvurderinger.

Vurderinger

Fylkesråden ser at det er gjort et omfattende og godt arbeid med utarbeidelsen av Statens kartverks rapport om det offentlige kartgrunnlaget. Det er svært positivt at det er tatt initiativ til å få på plass et system for innsamling, bearbeiding og distribusjon av geografiske data av stor samfunnsnytte. Fylkesråden mener at et felles kartgrunnlag, vil bidra til å effektivisere planprosesser, redusere saksbehandlingstid, øke kunnskapsnivået, forbedre kvaliteten på offentlige beslutninger og ikke minst gjøre viktige samfunnsprosesser mer demokratiske. Ett lett tilgjengelig felles kunnskapsgrunnlag, vil føre til en lavere terskel for medvirkning til offentlige prosesser. Det vil også være en god ressursutnyttelse og en vesentlig kilde til merverdi å la geografiske data som ulike etater produserer bli gjort gratis tilgjengelig til kommuner, næringsliv og befolkning for øvrig.

I dag finnes det en mengde geografisk data i ulike etater og institusjoner, men det er vanskelig å finne frem i «jungelen» av ulike kartportaler og innsynsløsninger. Derfor er det viktig at det offentlige kartgrunnlaget kommer på plass slik at et minimum av datasett leveres med samme kvalitet. Fylkesråden mener det er riktig å la fagetater få ansvaret for å levere temadata, og ikke kreve dette av kommunene. Det er også viktig at Statens kartverk ønsker å satse mer på veiledning og kompetanseheving i kommunene. Fylkesråden ser også frem til at det skal etableres en nasjonal kartportal med det offentlige kartgrunnlaget slik at kommuner med få ressurser, og som ikke har kapasitet til å drifte en egen kartportal, kan benytte seg av den nasjonale kartportalen.

Nordland fylkeskommune skal utarbeide en helhetlig GIS-strategi (Geografiske Informasjons System) for fylkeskommunen. En slik GIS-strategi skal blant annet ta stilling til hvordan fylkeskommunen skal presentere og arbeide med geografisk informasjon. Det vil også bli vurdert om fylkeskommunens kartportal *NordlandsAtlas* skal videreutvikles. Fylkesråden ser frem til å få på plass en slik GIS strategi.

Fylkesråden ser at det er en omfattende og grundig liste over geografisk data som skal inngå i det offentlige kartgrunnlaget fra 1. januar 2013. Det er fornuftig å starte med de viktigste datasettene i første omgang. Fylkesråden er likevel opptatt av at det gode arbeidet som statens kartverk har gjort med denne rapporten, følges opp med jevnlig revideringer av det offentlige kartgrunnlaget. Fylkesråden mener det er fornuftig med årlige revideringer, slik rapporten legger opp til. Da vil det

blant annet være naturlig å ta inn helse som en egen kategori med datasett, og andre tema som er omtalt i forskrift om konsekvensutredning.

Som det påpekes i rapporten er det viktig at datasettene som gjøres tilgjengelig gjennom kartportaler eller for nedlasting, enkelt kan tas i bruk av alle brukergrupper. Fylkesråden mener det må være enkelt å finne frem til rett datasett, og informasjonen i dataene må være lett forståelig. Ved å gjøre bruken av informasjonen enkel, vil bruken og nytten av dataene øke.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre noen økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming, miljø, samiske forhold og folkehelse.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementets kapittel 7.4, vedtatt i FT sak 49/10, er fylkesrådet gitt myndighet til å avgi uttalelse i alle høringssaker som ikke omhandler lovforslag, offentlige utredninger eller nasjonal politikk. Fylkesrådet kan likevel avgi uttalelse i denne typen saker når tidsfrister ikke muliggjør behandling i fylkestinget.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet er svært positiv til at det er utarbeidet et grundig og godt forslag til hva som skal være det offentlige kartgrunnlaget. Det vil være av stor samfunnsnytte og en vesentlig kilde til merverdi å la geografiske data som ulike etater produserer bli gjort gratis tilgjengelig til kommuner, næringsliv og befolkning for øvrig
2. Fylkesrådet mener det er viktig å satse på kompetanseheving og veiledning av offentlig ansatte innen geografisk informasjon.
3. Fylkesrådet ser frem til at det etableres en nasjonal kartportal hvor det er enkelt for næringsliv, offentlige institusjoner og befolkning for øvrig å få tilgang på geografisk informasjon med høy kvalitet.

Bodø den 21.8.2012
Hild-Marit Olsen
fylkesråd for kultur og miljø
sign

21.08.2012 Fylkesrådet
FRÅD-171/12
Vedtak
Innstillingen vedtatt